

SKILLINGARYDSLÄGREN

Slättområdet vid Skillingaryd började användas för militär övningsverksamhet senast under slutet av 1600-talet. Under den period fram till 1901, när Sverige hade indelta soldater, samlades dessa på så kallade mötesplatser. De militära mötena hölls under sommaren och vanligen inleddes dessa med ett befälsmöte. Nya övade soldater deltog därefter i ett rekrytmöte och efter detta följde det stora regementsmötet. Från början fick varje soldat ordna med sig egen matförsörjning, men detta kom senare att organiseras gemensamt.

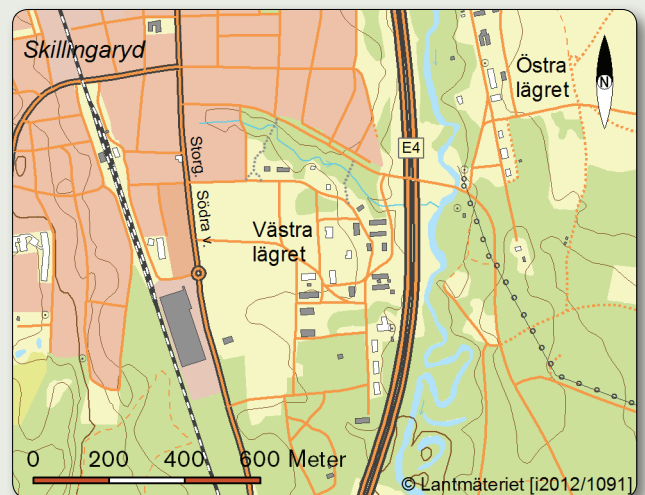
Mellan 1777 och 1914 var Skillingaryd övningsplats för det samlade Jönköpings Regemente. Ett skjutfält för Smålands Artilleriregemente och Artilleriskjutskolan etablerades öster om den ursprungliga bebyggelsen omkring år 1900.

På mötesplatserna sov soldaterna i tält och endast enstaka byggnader förekom. Befälet kunde exempelvis hyra in sig hos civilbefolkningen i Skillingaryds by. Ibland förekom det att befäls personer ägde egna hus i närheten. Efter hand uppstod två skilda områden på ömse sidor om än Lagan – det Östra och Västra lägret. Från sent 1800-tal kom också allt fler byggnader att uppföras inom lägren. Särskilda byggnader uppfördes för officerarna, manskapet samt för utspisning och förråd. De så kallade lägerhyddorna som byggdes kring sekelskiftet 1900 inrymde stora sovsalar för manskapet. Generellt kan man skilja officersbyggnaderna från övriga byggnader genom att officerarna valde att måla sina hus i en annan kulör än falu rödfärg.

I dag är såväl byggnader som mark och miljö statligt byggnadsminne. År 2010 etablerades ett särskilt militärmuseum på Västra lägret – Miliseum. Museets syfte är att berätta historien om de indelta soldaterna och deras familjer samt vara nationellt museum för Ingenjörstrupperna.

Det militärhistoriska museet Miliseum är inrett i lägerområdets gamla mathallar. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 38

HITTA HIT

Lägren ligger i den södra delen av Skillingaryd på ömse sidor om E4:an. Tydligt skyltat "Miliseum".

Koordinater:

N 6365359 E 445973
(SWEREF 99 TM) // N 57°
25' 39,765", E 14° 6' 1,159"
(WGS84)

Bebyggelsen på Västra lägret består i hög grad av byggnader från decennierna kring sekelskifte 1900. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 ▪ www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgrändar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställen varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

